

STRATEŠKI NAČRT

JZ KNJIŽNICA ŠMARJE PRI JELŠAH

(ZA OBDOBJE 2016 – 2020)

KAZALO

I.	UVOD	1
II.	ZAKONSKE PODLAGE	2
III.	PREDSTAVITEV KNJIŽNICE	3
IV.	STRATEŠKE SMERNICE DELOVANJA ZAVODA NA PODROČJU KNJIŽNIČARSTVA V OBDOBJU 2016 – 2020	4
V.	STRATEŠKI NAČRT KULTURNEGA DOMA ŠMARJE PRI JELŠAH ZA OBDOBJE 2016 – 2020	9
VI.	STRATEŠKI NAČRT DELOVANJA MUZEJA BAROKA	14
VII.	ZAKLJUČEK	17

I. UVOD

Strateški načrt JZ Knjižnice Šmarje pri Jelšah je razvojni dokument, ki je oblikovan na osnovi Zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Ur.list 77/7, 56/8, 4/10, 20/11, 111/13) in drugih zakonskih aktov s področja kulture ter uredb s področja knjižničarstva in Nacionalnega programa za kulturo. Načrt zajema razvojne cilje za petletno obdobje (2016–2020) in je osnova za planiranje v zavodu in osnova za planiranje na področju kulture, ustanovitelja in financerja, to je Občine Šmarje pri Jelšah. Načrt vsebuje tri sklope, ki jih JZ Knjižnica Šmarje pri Jelšah izvaja v svojih enotah, to je področje knjižničarstva, področje delovanja Kulturnega doma Šmarje pri Jelšah in področje muzejske dejavnosti v Muzeju baroka.

Strateški načrt naj bi s svojimi smernicami nakazoval oblikovanje kulturne ustvarjalnosti zavoda za omogočanje bogatega kulturnega življenja občanov. Program izpostavlja kot prednostne naslednje usmeritve: izboljšanje usposobljenosti in medsebojno delovanje deležnikov v kulturi, povečati pomen kulture kot perspektivne panoge v občini in spodbujati kakovost v kulturi, sproščenost in kultiviranost ter kulturni dialog. Zavod na srečo združuje vse tri glavne kulturne dejavnosti v občini, razen dela kulturnih društev, ki so organizirane v sklopu JSKD, in tako omogoča celovito delovanje kulture.

Strateški načrt JZ Knjižnice Šmarje pri Jelšah sledi po eni strani tudi širšim splošnejšim, obče civilizacijskim in danes tudi globalnim prizadevanjem za uveljavitev pomena znanja, pismenosti, knjižnic, muzejev in kulturnih domov, po drugi strani pa sledi domači tradiciji, posebnostim lokalnega okolja in pomenu, ki ga v našem vrednostnem sistemu zaseda ohranjanje slovenskega jezika, literature, kulturne dediščine in kulture nasploh.

Glavni cilj zavoda v prihodnjem obdobju je postati ena najbolj prepoznavnih kulturnih institucij v obsoteljsko-kozjanski regiji in širše.

II. ZAKONSKE PODLAGE:

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (U.I. 77707, 56/08, 4710, 20/11, 111/13),

Zakon o zavodih (U.I. 12/91, 17/91, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94, 8/96, 36/00),

Zakon o knjižničarstvu (U.I. 87/01, 96/02),

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (U.I. 92/2015),

Uredba o osnovnih storitvah knjižnica (U.I. 29/03),

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (U.I. 73/03, 70/08, 80/12),

Pravilnik o razvidu knjižnic (U.I. 105/03),

Pravilnik o izvajanju knjižničnega nadomestila (U.I. 42/04),

Pravilnik o izdaji dovoljenj za vzajemno katalogizacijo (U.I. 107/08),

Pravilnik o določanju skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo dejavnost v več občinah in stroškov krajevnih knjižnic (U.I. 88/03),

Pravilnik o osrednjih in območnih knjižnicah (U.I. 88/03),

Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK 2004),

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013–2020 (ZSK 2012),

Nacionalni program za kulturo 2014–2017 (MK 2014),

Standardi za splošne knjižnice 2005–2015 (NUK, NSKD RS 2005),

Uredba o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitve državnih muzejev (U.I. 7/99),

Zakon o varstvu kulturne dediščine (U.I. 16/08),

Odlok o ustanovitvi JZ Knjižnica Šmarje pri Jelšah (U.I. 8/2003),

Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi JZ Knjižnica Šmarje pri Jelšah (U.I. 78/2015).

III. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE

Ime: Javni zavod KNJIŽNICA Šmarje pri Jelšah

Naslov: Aškerčev trg 20, 3240 Šmarje pri Jelšah

Organizacijske enote:

- knjižnica (izposojevališča: Podčetrtek, Kozje, Lesično, Bistrica ob Sotli),
- kulturni dom (gledališče, kino, koncerti, razstave, prireditve),
- muzej baroka (Cesta na s. Rok 1),
- turistično-informacijski center – TIC (Cesta na sv. Rok 1).

Ustanoviteljica: Občina Šmarje pri Jelšah (pogodbene partnerice za izvajanje knjižničarske dejavnosti – Občina Podčetrtek, Občina Kozje, Občina Bistrica ob Sotli).

Telefon: 81 71 562, 81 71 561, 81 71 554

Fax: 81 71 560

Naslov na internetu: www.s-je.sik.si

E-pošta: info@s-je.sik.si

Matična številka: 1803794

Davčna številka: 61028797 (nismo davčni zavezanci)

Šifra dejavnosti: 92.011

IV. STRATEŠKE SMERNICE DELOVANJA ZAVODA NA PODROČJU KNJIŽNIČARSTVA V OBDOBJU 2016–2020

Knjižnica bo v obdobju 2016–2020 svoje organizacijske, finančne, kadrovske in druge zmožnosti prednostno usmerila v:

- povečan obseg nabave gradiva, vključno z e-gradivom,
- boljši izbor in predstavitev gradiva, še posebej novega gradiva, e-gradiva ter domoznansko pomembnega gradiva,
- izboljšanje kompetenc uslužbencev, predvsem pri delu z uporabniki,
- večjo ponudbo digitalnih vsebin, lastnih in posredovanih,
- ponudbo kakovostnih prireditev v skladu s potrebami okolja,
- spodbujanje bralne kulture,
- razširjanje informacijske pismenosti,
- boljšo dostopnost ponudbe za uporabnike,
- intenzivnejšo promocijo dejavnosti,
- pridobivanje izvenproračunskih sredstev.

Knjižničarstvo in knjiga sta osnova vseh dejavnosti v zavodu. Vse, kar kultura ponuja v najširšem smislu, je povezano s knjigo. Zapisi v knjigah so osnova gledališča, kina, likovne ustvarjalnosti, muzejske dejavnosti in vsega drugega delovanja na teh in drugih področjih.

Glavna področja dela in razvoja knjižnice Šmarje pri Jelšah:

- **Kvaliteten nakup knjižnega gradiva**, ki bo sledil potrebam bralcev in dopolnjeval knjižno zbirko z novostmi, ki pomenijo za uporabnika pomemben vir leposlovnega branja, študijske literature, literature za prosti čas in seveda literature za oblikovanje mladega bralca, kamor sodi tudi ustrezna nabava periodičnega tiska, neknjižnega gradiva in po novih smernicah tudi e-knjige.

Za doseg tega cilja je treba obdržati v občinskem proračunu najmanj takšno višino sredstev, kot je bila do sedaj. Višino sredstev za nakup knjižnega gradiva s strani Ministrstva za kulturo pa povečati na višino sredstev iz leta 2012.

- **Obdelava knjižnega gradiva** sledi tudi v prihodnje programsko podprtemu sistemu COBISS. Obdelava naj bo tudi v prihodnje hitra in ažurna, da bo imel uporabnik literaturo na voljo v najkrajšem možnem času.

Za doseg tega cilja je treba dopolnjevati računalniško in programsko opremo in letno redno namenjati za to določena sredstva. Prav tako je treba poskrbeti za redno izobraževanje delavcev, ki opravljajo ta dela.

- **Izposoja knjižnega gradiva** mora temeljiti na dobrem poznavanju knjižne zaloge v knjižnici in strokovnem svetovanju uporabnikom: kaj, kje in kako priti do željenega gradiva. Delo z uporabniki mora biti prijazno in na visokih etičnih načelih. Delavci v izposoji se morajo nenehno izobraževati, biti informirani o knjižnem gradivu in vsem, kar se v knjižnici dogaja. Knjižnica je seveda tudi informacijsko središče, zato je vidik informiranosti in znanja bibliotekarjev in knjižničarjev, ki delajo v izposoji, izjemno pomemben.

Tudi za opravljanje tega dela je potrebna dobra računalniška in programska oprema ter urejeno delovno okolje. Zato je treba pri vsakoletnem planiranju upoštevati potrebe, ki jih narekuje to delo. Treba je tudi zagotavljati sredstva za izobraževanje teh delavcev in tudi to upoštevati pri vsakoletnem planiranju.

- **Urejanje domoznanskega gradiva** bo v tem petletnem obdobju ena izmed prednostnih nalog knjižnice. V tem času je treba nadaljevati z zbiranjem in opremljanjem tega gradiva, postaviti zbirko s posebno ureditvijo in pregledati ter razvrstiti vso doslej zbrano gradivo. Urejanje domoznanske zbirke je izjemno zahtevno delo, zelo dobro je treba poznati lokalno zgodovino in okolje. Tu je potrebnega veliko osebnega izobraževanja, hkrati pa dober odnos do lokalne zgodovine in njenega razvoja.

Za dobro delo na področju domoznanstva je treba nujno dokončno urediti prostor, ki je že za to namenjen, nakupiti ustrezno računalniško opremo in opremo za shranjevanje gradiva (ustrezne škatle, mape, albume ipd.). Ustrezno je treba urediti fototeko in urediti zapuščino knjižnice družine Rakež-Majhen.

- **Delo z bralci in uporabniki.** Nadaljevati je treba z že dobro zastavljenimi oblikami dela z bralci, ki so v zadnjih letih pritegnile v knjižnico številne nove uporabnike in bralce. Sproti je treba dopolnjevati dejavnosti za otroke in mladino, dejavnosti za odrasle, dejavnosti za odrasle s posebnimi potrebami in vseživljenjsko učenje. Te oblike imamo podrobno opisane v rednem letnem delovnem načrtu. Novo obliko, ki jo uvajamo v petletnem obdobju 2016–2020, je projekt »Knjižnica na obisku«. V okviru tega projekta bomo obiskovali posamezne krajevne skupnosti, kjer nimamo knjižnic, in krajanom predstavljali delo in poslanstvo knjižnice ter drugo kulturno ponudbo našega zavoda. Tak dogodek bi tudi združili z nastopom kake domače kulturne skupine in mogoče tudi s kakim posebnim gostom. Posebej bomo morali oblikovati nove programe dela z mladimi bralci, da bi jim ostala knjiga kot ena izmed osnovnih pripomočkov za oblikovanje osebnosti. Tu bomo sledili strokovnim smernicam na področju knjižničarske stroke, ki bodo predstavljene s strani strokovnjakov s tega področja.

- **Prostorska problematika delovanje knjižnice** v Šmarju je za to programsko obdobje rešena. Vlaganja v ureditev prostorov v zadnjih letih so zagotovila dobro in urejeno delo knjižnice. Tako, da se v tem programskem obdobju ne načrtuje nobenih večjih vlaganj v prostore. Obnavljati in dopolnjevati bo treba samo računalniško opremo in deloma pisarniško pohištvo ter dokončno urediti skladišče za knjige. Glede na to, da ima knjižnica prostore v kulturnem domu in z njim upravlja, se lahko veliko dejavnosti, zlasti oblike dela z bralci, izvaja v prostorih doma. Tu ima naša knjižnica veliko prednost pred mnogimi drugimi v državi.

- **Kadrovska problematika.** V tem programskem obdobju se ne predvideva novih zaposlitev v knjižnici, kljub temu da sedanje stanje ni povsem v skladu z normativi in standardi. Osnova za zaposlitev je sicer vsakoletni kadrovski načrt, ki mora biti usklajen z Aktom o sistemizaciji delovnih mest v knjižnici in s financerjem, to je Občino Šmarje pri Jelšah.

- **Promocija in trženje dejavnosti knjižnice.**

Trženje in promocija je v najširšem pomenu proces, s pomočjo katerega različne aktivnosti in metode v knjižnici usmerjamo k optimalni storitvi do uporabnika. Proces zajema raziskavo okolja, oblikovanje novih storitev, nenehne izboljšave ustaljenih storitev, promocijo, pa tudi neposredno pridobivanje alternativnih virov financiranja. Trženje in promocijo bomo izvajali skupaj za vse tri enote, to je knjižnico, kulturni dom in muzej.

S ponudbo naših storitev je treba seznaniti najširši krog uporabnikov, tiste pa, ki so že postali uporabniki naših storitev, redno informirati o ponudbi in spremljati njihove želje. Promocija mora biti ciljno usmerjena na posamezne interesne in starostne skupine uporabnikov. Za doseganje teh ciljev bomo uporabili komunikacijske kanale, ki ustrezajo posamezni ciljni skupini, pri čemer bomo posebno pozornost namenili elektronskim medijem in spletu.

- **Organiziranje zavoda.**

Status JZ Knjižnica Šmarje pri Jelšah, ki ga je ustanovila Občina Šmarje pri Jelšah, bo ohranila to obliko celotno programsko obdobje. V skladu z zakonskimi osnovami in aktom o ustanovitvi bodo organi knjižnice svet zavoda, strokovni svet in direktor.

Dejavnost se bo odvijala v vseh treh enotah, knjižnici, kulturnem domu in muzeju, dejavnost turizma, ki se sedaj opravlja v okviru muzeja, pa bo ustanovitelj organiziral predvidoma v novem zavodu.

Dejavnost knjižničarstva se bo opravljala na sedežu osrednje knjižnice ter po pogodbi z drugimi občinami še v Podčetrtku, Bistrici ob Sotli, Kozjem in Lesičnem.

Knjižnica Šmarje pri Jelšah, ki je bila ustanovljena že davnega leta 1883, bo svoje poslanstvo v skladu z vsemi zakoni in ustanovitvenim aktom izvajala dogovorno tako z Občino Šmarje pri Jelšah kot z Ministrstvom za kulturo.

- **Povezovanje in sodelovanje knjižnice z drugimi javnimi zavodi v občini in izven nje.**

Izjemno pomembna naloga knjižnice oziroma celotnega delovanja zavoda je sodelovanje. Knjižnica že vsa leta zelo dobro sodeluje z otroškim vrtcem, osnovno šolo, domom upokojencev, varstveno delovnim centrom. Veliko je zanimivih skupnih programov in te bomo tudi v prihodnje nadgrajevali

in dopolnjevali. To sodelovanje je izjemno pomembno za oblikovanje in spodbujanje bralne kulture in poznavanja poslanstva knjižnice.

Pričakovani končni rezultati ob uresničitvi strateških ciljev za delo knjižnice:

Pričakovani rezultati so:

- zadovoljni uporabniki in člani knjižnice,
- dobro razvita domoznanska dejavnost,
- pozitiven vpliv knjižnice in celotnega zavoda na razvoj lokalne skupnosti,
- učinkovito delo zaposlenih in dodelani procesi dela, strokovnost zaposlenih,
- spoštovanje različnosti in demokratično komuniciranje,
- urejeni in primerni prostori knjižnice,
- uspešno delujoča knjižnična mreža.

Splošna knjižnica je informacijsko središče lokalne skupnosti. Zanja knjižnica organizira knjižnične storitve oziroma izvaja knjižnično dejavnost, pri čemer skrbi za razvoj znanja, kulture, izobraževanja. Knjižnica skrbi, da se zaposleni redno izobražujejo, pridobivajo nova znanja, uporabljajo nove ideje in pristope pri svojem delu, kar je pogoj za strokovnost in kvalitetno delo z uporabniki. Prenos teorije knjižničarske stroke v prakso je največji izziv, ki nalaga knjižnici razvoj v sodobno kulturno, informacijsko in družabno središče občine Šmarje pri Jelšah.

V. STRATEŠKI NAČRT DELA KULTURNEGA DOMA ŠMARJE PRI JELŠAH ZA OBDOBJE 2016 – 2020

Kulturni dom Šmarje pri Jelšah je ves čas od izgradnje leta 1978 opravljal pomembno poslanstvo posredovanja kulturnih vsebin občanom občine Šmarje pri Jelšah in širše. Od leta 2003 z njim upravlja JZ Knjižnica Šmarje pri Jelšah kot njeno enoto. Izjemno veliko je k novi in boljši ponudbi prispevala obnova celotnega objekta v letu 2013, tako da je Kulturni dom Šmarje pri Jelšah eden najlepših in najbolj funkcionalnih ter tehnično urejenih domov v Sloveniji. To daje široke možnosti dejavnosti, ki jih naš zavod vseskozi že opravlja in jih bo seveda tudi v prihodnje. Iskanje novih vsebin in nove ponudbe bo tudi v prihodnje temeljni cilj delovanja kulturnega doma kot enote Knjižnice Šmarje pri Jelšah.

IZVAJANJE DEJAVNOSTI V KULTURNEM DOMU (2016 – 2020):

- **Gledališka dejavnost** – nadaljevanje organiziranja gledališkega abonmaja, organizacija gostovanj gledaliških predstav izven abonmaja in organiziranje ogledov gledaliških predstav v drugih krajih in mestih (Ljubljana, Dunaj, Gradec, Zagreb ...).
- **Glasbena dejavnost** – organiziranje raznih koncertov (zborovska glasba, zabavna glasba, narodno zabavna glasba, klasična glasba itd.) v kulturnem domu, na ploščadi pred kulturnim domom, v Muzeju baroka, cerkvi sv. Roka in še na kakšni lokaciji, ki bi bila primerna za tak dogodek.
- **Likovno-razstavna dejavnost** – organiziranje različnih razstav v spodnji dvorani kulturnega doma in muzeju baroka (6 do 10 razstav na leto). V razstavišče bi bilo treba pritegniti dobre likovne umetnike, akademske slikarje, pa tudi dobre amaterske ustvarjalce ter otroke iz vrtca in šole.
- **Kino in filmska dejavnost** – nadaljevati z načrtom »vrnimo filmske gledalce v našo kinodvorano«. Po obnovi kulturnega doma leta 2013 smo dobili novo kino opremo tudi za predvajanje v 3D tehniki, kar nam daje izzive, da v prihodnje nadaljujemo in nadgrajujemo naše delo in ustvarjamo novo podobo kina še tako naprej, kot smo ga že v teh dveh

letih. Občasno moramo izvesti tudi kakšno posebno filmsko premiero s posebnim programom in razmisliti o kakšnem priložnostnem filmskem festivalu (tudi amaterskega filma), dopolniti promocijo kina in nadaljevati s filmskim abonmajem za starejše ter začeti s posebnim programom kinotečnih filmov. Nadaljevali bomo tudi s programom ponudbe filmov za rojstnodnevne zabave otrok in možnostjo zabave po ogledu filma v spodnji dvorani ter z animacijo zabave za otroke v sodelovanju z mladinskim kulturnim klubom Netek.

- **Predavanja, pogovorni večeri**, literarni večeri, matineeje za otroke, plesna dejavnost in še nekatere druge oblike kulturnih dejavnosti bodo imele tudi v prihodnje svoja mesta v kulturnem domu.
- **Proslave, zborovanja**, praznovanja kolektivov bodo na osnovi povpraševanja prav tako uvrščene v program kulturnega doma.
- **Kulturni dom bo Javnemu skladu za kulturne dejavnosti** še naprej nudil možnosti, da bo lahko v njem izvajal svoje programe, predvsem gre tu za razne revije amaterskih skupin, srečanja, delavnice ipd.
- **Trženje prostorov kulturnega doma** se mora v naslednjem obdobju povečati, kar pomeni, da je treba iskati najemnike za razne zaključke podjetij, poslovna srečanja, konference, strokovna posvetovanja in praznovanja ob zaključku leta s ponudbo kulturnega dogodka v zgornji dvorani in druženja s pogostitvijo v spodnji dvorani.
- **Lastna produkcija** – v tem srednjeročnem obdobju bi uresničili tudi nekatere že zastavljene cilje lastne produkcije gledaliških predstav, glasbeno scenskih prireditev, ipd. To prakso izvaja že nekaj kulturnih centrov v Sloveniji. Glede na izredno dobre prostorske in tehnične možnosti, pa bi bil velik izziv tudi za naš zavod.

- **Promocija dejavnosti v kulturnem domu in pridobivanje obiskovalcev.**
Kulturni dom Šmarje pri Jelšah postaja v širši regiji vedno bolj prepoznaven kot kulturni hram z zanimivo in dobro ponudbo kulturnih dogodkov, zato naše prireditve že zdaj obiskujejo obiskovalci iz širše celjske in tudi mariborske regije. V naslednjih letih bomo še povečali informiranje o naših prireditvah z vsemi možnimi promocijskimi orodji: socialnimi omrežji, oglasi v lokalnih časopisih, sporočilih in nagradnih igrah preko radia Štajerski val in tudi drugih radiih, jumbo plakatih, obvestilih z letakih preko pošte ipd. Pri prodaji kart že sedaj spremljamo, od kod prihajajo obiskovalci in podatki so izjemno zanimivi. Resnično zajemamo že zelo široko območje, kar bomo v prihodnje še dopolnjevali. Ker so nam nekateri obiskovalci dali vzdevek » hiša prijazne kulture«, bomo ta naziv tudi večkrat uporabili v promociji in ga skušali tudi čim bolj upravičiti.

- **Sodelovanje z zavodi , društvi in organizacijami v občini in izven nje.**
Kulturni dom s svojima dvoranama in drugimi prostori daje veliko možnosti izvajanja različnih kulturnih dejavnosti tudi vrtcem, šoli, varstveno delovnem centru, domu upokojencev in seveda raznim društvom s področja kulture, upokojencev, kmetijskih društev ipd. Z vsemi temi že sedaj dobro sodelujemo, bomo pa v prihodnje to sodelovanje še dopolnjevali in razširili. Zelo dobro sodelujemo tudi s šolami izven Šmarja predvsem pri programih, kot so ogledi filmskih in gledaliških predstav. To so šole: Podčetrtek, Bistrica ob Sotli, Kozje, Lesično, Hruševac in Šolski center Rogaška Slatina. Navezujemo tudi stike s Šolskim centrom Šentjur in še nekaterimi drugimi šolami. Vsa ta sodelovanja so izjemno pomembna, saj postajajo učenci šol in vrtcev naši obiskovalci tudi potem, ko odrastejo. Te programe bomo v prihodnje še nadgradili.

- **Nakup in dopolnjevanje opreme v kulturnem domu.**
Kljub temu da je bil kulturni dom pri obnovi izredno dobro tehnično opremljen, bo treba v prihodnjih letih nekatero opremo še nabaviti in dopolniti. Tehnika se namreč zelo hitro razvija in dopolnjuje, zato bomo sledili novim trendom in skušali z vsakoletnimi sredstvi za amortizacijo, ki nam jo zagotavlja ustanovitelj, dopolnjevati, kar bo potrebno. Okolico kulturnega doma bo treba še urediti s primerno urbano opremo (klopi in kakšna miza, kotichek za obiskovalce pred kulturnim domom) in urediti

teraso pred kulturnico za izvedbo nekaterih manjših dogodkov in prireditev (projekt »knjižnica pod krošnjami magnolij«).

- **Vseživljenjsko izobraževanje.**

Pomembna dejavnost zavoda je tudi področje vseživljenjskega izobraževanja. Dejavnost vseživljenjskega izobraževanja se izvaja in prepleta v vseh treh enotah (v knjižnici, kulturnem domu in muzeju baroka). Zakon o knjižničarstvu v 2. in 16. členu opredeljuje dejavnosti in naloge splošne knjižnice, ki segajo na področje vseživljenjskega izobraževanja. Spoznanje, da izobraževanje, ki se konča v mladosti, preprosto ne zadošča več niti posamezniku niti sodobni družbi, je razlog za vedno večji pomen vseživljenjskega izobraževanja. Enako pomembno kot poklicno je tudi splošno izobraževanje, ki prispeva k razvoju osebnih potencialov, splošni kulturni razgledanosti (razvoj kulturnega in socialnega kapitala) in opolnomoča ljudi za upravljanje pogojev lastnega življenja ter za prevzemanje odgovornosti za ustvarjanje in spreminjanje le-teh, torej za aktivno družbeno in politično participacijo. (Bela knjiga, str.35). V Resoluciji o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013-2020 (ReNPIO13-20) ReNPIO 2013–2020 je zapisana vizija: Vsakemu odraslemu prebivalcu Slovenije bomo omogočili enake možnosti za kakovostno izobraževanje v vseh življenjskih obdobjih.

Kulturne ustanove ponujajo različne oblike kulturno-umetnostne vzgoje, ki izobražujejo o kulturi in s kulturo, s katerimi razvijajo različne temeljne vseživljenjske zmožnosti: kulturno zavest in izražanje, sporazumevanje v maternem jeziku, digitalno pismenost, socialne in državljanske kompetence ter samoiniciativnost in podjetnost. Kulturne ustanove s programi bralne kulture pomembno prispevajo k dvigu ravni pismenosti vsega prebivalstva. Slovenske splošne knjižnice predstavljajo temeljno infrastrukturo za podporo formalnemu in neformalnemu izobraževanju vseh prebivalcev. Zagotavljajo dostopnost do tradicionalnega in digitalnega knjižničnega gradiva in z različnimi dejavnostmi razvijajo bralno kulturo in informacijsko pismenost pri vseh ciljnih skupinah uporabnikov. (ReNPIO13-20, str. 7-8). ReNPIO 2013–2020 se med drugim zavzema za promocijo vseživljenjskega učenja in trajnostnega razvoja, za približevanje izobraževalne ponudbe domu, za vključitev v izobraževanje manj izobraženih in drugih ranljivih skupin, kamor se uvrščajo tudi socialno ogroženi, starejši odrasli, invalidi in druge skupine odraslih, ki imajo omejene možnosti dostopa do socialnih, kulturnih in ekonomskih dobrin, kot so na primer kmetje in prebivalstvo iz manj razvitih regij.

Cilji ReNPIO 2013–2020 – izboljšati možnosti za učenje in vključevanje v izobraževanje in izboljšati splošno izobraženost - se bodo udeleževali na treh prednostnih področjih, ki zagotavljajo uravnoteženo izobraževanje odraslih za razvoj socialnega (družbena povezanost, aktivno državljanstvo, medkulturni dialog), kulturnega (osebnostni razvoj, razvoj vrednot) in človeškega (potrebe trga dela) kapitala. Naš zavod se aktivno vključuje v uresničevanje prvega prednostnega področja: splošno izobraževanje odraslih, kamor se uvrščajo programi s področja kulture in kulturno-umetnostne vzgoje, programi za trajnostni razvoj in zaščito okolja, preventivni programi s področja zdravstva, programi aktivnega državljanstva, programi za povečanje digitalne pismenosti in vključenosti v informacijsko družbo, programi za povečevanje socialne vključenosti, programi za spodbujanje medgeneracijskega učenja in sožitja, motivacijski in animacijski programi ter programi splošnega neformalnega izobraževanja .

Od leta 2008 se v okviru zavoda izvajajo študijski krožki in prireditve ob tednu vseživljenjskega učenja, od leta 2009 dejavnost univerze za tretje življenjsko obdobje. Vse dejavnosti izvajajo strokovno usposobljeni mentorji (z licenco Andragoškega centra Slovenije), izvajanje dejavnosti pa vsako leto sofinancira tudi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) - po razpisu ali razmestitvah, kar pomeni, da je naš zavod prepoznan kot pomemben izvajalec splošnega neformalnega izobraževanja odraslih v Savinjski regiji. To potrjuje tudi pretekla izvedba več projektov financiranih iz EU sredstev (Dvig ravni pismenosti, Vseživljenjsko učenje za vse ...). Vse izobraževalne oblike so zelo dobro obiskane in pritegnejo prebivalce širšega območja, kar pomeni, da postajamo v okolju vse bolj prepoznavni tudi po izobraževalni dejavnosti. Pri izvajanju izobraževalnih dejavnosti dobro sodelujemo s ponudniki izobraževanj v regiji in tudi širše (s sosednjima ljudskima univerzama pripravljamo skupne promocijske aktivnosti in projekte).

V obdobju 2016 – 2020 bomo sledili napotilom in ciljem, zapisanim v ReNPIO 2013 -20120 in nadaljevali z izvajanjem vseh dosedanjih dejavnosti na področju vseživljenjskega izobraževanja (univerza za tretje življenjsko obdobje, študijski krožki, teden vseživljenjskega učenja, izobraževalna predavanja in srečanja, vključevanje odraslih s posebnimi potrebami, skupin za zdrav način življenja, medgeneracijske delavnice in izobraževanja...), dodajali pa bomo tudi nove vsebine, namenjene tudi otrokom in mladostnikom. Nadaljevali bomo povezovanje in sodelovanje z drugimi ponudniki izobraževanj v regiji in tudi širše, tako v pripravi skupnih projektov in aktivnosti, kot tudi izvajanja njihovih

izobraževanj v naših prostorih (najem prostorov, promocija). Ena od prednostnih nalog bo tudi spodbujanje medgeneracijskega učenja in sožitja, katerega temelja smo že vzpostavili, posebno skrb bomo namenjali tudi povečevanju socialne vključenosti vseh skupin prebivalcev. Pri tem bomo spremljali tudi vse javne razpise in druge možnosti za sofinanciranje dejavnosti in se nanje prijavljali z željo, da izobraževanje naredimo čim bolj dostopno vsem prebivalcem. Z vsemi aktivnostmi želimo še bolj utrditi naš položaj kulturnega in izobraževalnega središča kraja in širšega območja regije.

VI. STRATEŠKI NAČRT DELOVANJA MUZEJA BAROKA

UVOD

Občina Šmarje pri Jelšah je s spremembo odloka o ustanovitvi Knjižnice Šmarje pri Jelšah predala Knjižnic v upravljanje Muzej baroka, kot novo enoto. Objekt in prostori Muzeja baroka v Šmarju pri Jelšah, dajejo velike izzive bodoči kulturni ustvarjalnosti, ki so seveda povezane s turistično ponudbo občine.

Muzej je s svojo vsebino baročnih kipov s šmarske Kalvarije in drugimi razstavnimi eksponati, edinstven primer tovrstne muzejske ponudbe v slovenskem kulturnem prostoru. Zato bo prav gotovo v letošnji dokončni postavitvi zbirke in ureditvi prostorov, postal velik izziv promocije našega kraja in občine. Te izzive bomo dopolnjevali s kulturnimi programi v muzeju, posebnimi strokovnimi vodenji in priložnostnimi razstavami ter drugimi dogodki, ki lahko muzejsko ponudbo še dopolnjujejo.

PROGRAMSKE USMERITVE

Dobri projekti so vedno stvar timskega dela, zato se v pripravi produktov za različne ciljne skupine povezujemo tako horizontalno kot vertikalno.

Na vertikalni ravni se povezujemo z institucijami, ki nam nudijo strokovno podporo in pomoč pri delovanju muzeja, njegovi ponudbi in vključevanju le-te v integralne turistične produkte.

S področja kulture so to: Pokrajinski muzej Celje, Zavod za varstvo kulturne dediščine RS, OE Celje, OE Restavratorski center in krovna inštitucija sama ter

Društvo za preučevanje 18. stoletja, ki združuje najboljše slovenske poznavalce obdobja baroka.

S področja turizma so to: Turistična zveza Slovenije in Slovenska turistična organizacija, na regionalni oz. subregionalni ravni pa sta to Zavod Celeia Celje prek projekta Dežela Celjska in Razvojna agencija Sotla, ki povezuje vse subregionalne ponudnike Obsotelja in Kozjanskega.

V letošnjem letu se bomo tudi vključili v Skupnost muzejev Slovenije.

Povezovanja na horizontalni ravni prinašajo razvoj dejavnosti v muzeju, ki postajajo del kulturno-turistične ponudbe, in pomoč pri promociji tako muzeja in njegovih dejavnosti kot druge turistične ponudbe v občini. Glede na kadrovske podhranjenosti je tako povezovanje še posebej pomembno.

Na horizontalni oz. lokalni ravni se povezujemo z naslednjimi javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami Osnovno šolo in Vrtcem Šmarje pri Jelšah, Glasbeno šolo Rogaška Slatina, podružnico Šmarje, Turističnim društvom Šmarje pri Jelšah in Društvom za razvoj interpretacije dediščine, turizma in umetnosti Legende.

Povezovanje z glasbeno šolo Rogaška Slatina, podružnico Šmarje, je že obrodilo prve sadove – Muzejski glasbeni abonma. Poleti temu sledi še organizacija mojstrskega tečaja za študente glasbe, ki se bo zaključil s koncertom. Z Društvom Legende ter OŠ Šmarje pri Jelšah bomo razvijali pedagoške programe za različne starostne skupine šolajočih se otrok in mladine, sodelovanje z Vrtcem pa zagotavlja začetek vzgoje najmlajših v duhu ohranjanja naše dediščine in oblikovanja primernega odnosa do nje.

Poleg naštetega se v program vključujejo še Rokovo poletje 2016, poletni kino z izbranimi filmi, glasbeni in drugi dogodki v muzejskem atriju in otroške muzejske delavnice.

Posebni poudarek bomo namenjali dnevom evropske kulturne dediščine, dnevu muzejev in poletni muzejski noči.

Letos se bomo projektno povezali tudi s partnerjem Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani ter čezmejnimi partnerji s Hrvaške. Pomagali nam bodo razviti mobilne in računalniške aplikacije za mlajše obiskovalce.

KADROVSKI NAČRT

Trenutno je za področje dela v TIC-u in Muzeju baroka zaposlena ena oseba, kar je občutno premalo. V letu 2016 bomo kadrovske podhranjenosti reševali z zaposlitvijo prek programa javnih del.

VIZIJA

ki jo zasledujemo, je pozicionirati Občino Šmarje pri Jelšah kot *svet baročnih presežkov*, doseči dvig števila obiskovalcev in s tem prepoznavnost samega kraja in občine. Tukaj mora Muzej baroka odigrati pomembno vlogo, tudi z vključevanjem Sladke Gore, Lemberga in Tinskega v svoje programe in ponudbo.

Uresničevali jo bomo po korakih, začnši z razvojem posebnih, za Šmarje edinstvenih turističnih spominkov, vključno s prepoznavno embalažo, izdajo monografije o našem edinstvenem baročnem spomeniku v slovenskem prostoru in širše, multimedijško nadgradnjo v muzeju, občasnimi razstavami ter gledališko-scenskim prikazom življenja Mateja Vrečerja ter Jezusovega pasijona.

Vse to bomo lahko uresničevali skladno s finančnimi in kadrovskimi zmožnostmi, ob čemer pa si bomo prizadevali privabiti čim več obiskovalcev in tako ustvariti čim več lastnih prihodkov.

Muzej bo v prihodnjih letih potreboval še dodatno opremo, tako za dopolnitev postavitve zbirke kot za delo z obiskovalci. Zato bo potrebno vsako leto v finančnem načrtu zagotoviti določena sredstva amortizacije za nakup opreme. To bomo vsako leto usklajevali z ustanoviteljem in financerjem.

Eden od bistvenih ciljev je pokazati, da je bilo vlaganje v Muzej baroka upravičeno, saj muzej postaja atraktivna in zanimiva ponudba tako za obiskovalce kot domačine in da lokalnemu okolju ponuja pomembno dodano vrednost.

VII. ZAKLJUČEK

Strateški načrt temelji na realni oceni potrebnega in možnega razvoja JZ Knjižnice Šmarje pri Jelšah v obdobju 2016–2020. Na njegovo izvedbo bo vplivalo več dejavnikov, državni proračun, občinski proračuni, sprejeti zakonski in podzakonski akti, pogodbe socialnih partnerjev, prioritete usmeritve občine ustanoviteljice, posredno pa tudi druge spremenljivke, razvoj tehnologij, načini uporabe komunikacijskih naprav, spremembe bralnih navad in drugi družbeni trendi. Ne glede na to pa uresničevanje zastavljenih ciljev spreminja JZ Knjižnica Šmarje pri Jelšah v učinkovito, racionalno organizirano, v porabi javnih sredstev ekonomično, po svojem programu in vsebini pa visoko strokoven in vzoren javni zavod s področja kulture ne samo v občini Šmarje pri Jelšah ampak pa tudi širše. S svojim poslanstvom na vseh področjih dela, ki jih zavod opravlja, želimo biti ponos naše občine. To je pomemben cilj, ki ga bomo lahko prav gotovo le skupaj uresničili z dobrim sodelovanjem med vsemi deležniki, strokovnim delom in novimi programi.

Šmarje pri Jelšah, 22.2.2016

Jožef ČAKŠ – direktor

